

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

شنبه‌های آموزشی

۳۰ مهر ماه ۱۴۰۱

22 October 2022

۲۵ ربیع الاول ۱۴۴۴

ویژه کارکنان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی و روستا

آموزه‌های مدیریت محیط زیست

شماره ۹۵

افعی شاخدار ایرانی نماد استان خراسان جنوبی

مار شاخدار ایرانی بدون شک یکی از جلوه‌های زیبا و یکی از ارکان فون خزندگان استان است که شرایط سخت سالیان اخیر به نظر می‌رسد که زندگی این جانور را نیز به شدت تحت تاثیر قرار داده است.

مناطق نیمه بیابانی را به همراه نواحی ماسه‌ای کم و بیش مسطح ترجیح می‌دهند. عمدتاً در شکاف‌های میان صخره‌ها یا در زیر سنگ‌ها جای می‌گیرند و مخفی‌گاه‌های فسادار را ترجیح می‌دهد. بر روی بوته‌ها نیز مشاهده شده‌اند که ممکن است با رژیم پرنده-خواری آن‌ها مرتبط باشد. غالباً از سوراخ جوندگان استفاده می‌کنند. شبها تا نیمه شب فعال می‌باشد. پس از زمستان خوابی و خروج از پناهگاه، در فصل بهار در دامنه کوه‌ها مشغول به گرفتن حمام آفتاب می‌باشند و برای تولید مثل در اردیبهشت و خرداد به پایین کوه می‌آیند و در تابستان در نواحی دشتی و کوهستانی یافت می‌شوند.

تغذیه: در طبیعت مقدار زیادی پر در مدفوع آن‌ها یافت می‌شود که نشان از میل فراوان آن‌ها به پرنده‌خواری دارد. در میان پستانداران، موش‌ها بخش عمده‌ای از غذای طبیعی این افعی را تشکیل می‌دهند. نوزادان فقط از سوسماران کوچک تغذیه می‌کنند.

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

شنبه‌های آموزشی

وضعیت حفاظتی: این گونه از سوی اتحادیه‌ی بین المللی حفاظت از طبیعت (IUCN) بررسی شده است. پراکنش وسیع و جمعیت‌های خوب این گونه باعث شده است در گروه LC یا حداقل نگرانی قرارگیرد. اما نتایج مطالعاتی که در استان خراسان جنوبی انجام شد، نشان داد که به اغلب زیستگاه‌های مار شاخدار ایرانی در سطح استان آسیب‌هایی وارد گشته است. پوشش گیاهی در زیستگاه‌های این مار در استان به دلایل مختلفی از جمله خشکسالی‌های متوالی سالیان اخیر، چرای بی رویه دام در این مناطق، فعالیت معادن، استفاده برای مصارفی مثل تهیه ذغال و... آسیب جدی دیده است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که از ایستگاه‌های اصلی مورد بررسی در مناطق تحت مدیریت استان خراسان جنوبی، افعی شاخدار ایرانی تنها در ۴ منطقه یافت می‌شود.

ssafta.imo.org.ir